

reicht, die dann gleichfalls धेनु heißen mit Beifügung des Stoffes im gen. oder vorangehend im comp.: धेनु तिलानां ददतः MBu. 3, 12727. तिल<sup>०</sup> 13, 3286. 3524. घृत<sup>०</sup> 3523. जल<sup>०</sup> 3525. लवण<sup>०</sup>, सुवर्ण<sup>०</sup>, रत्न<sup>०</sup> Verz. d. B. H. 136, b. — 2) f. pl. *Milchtrank, Milch*: प्र धेनवः सिद्धते वज्र ऊग्रः RV. 4, 22, 6. मध्या संप्रज्ञाः सार्वधेण धेनवः 8, 4, 8. गोभिर्धेनैर्मन्ये अस्मन्मृगं न ब्रा मृगयन्ते । अमिर्त्सर्त्ति धेनुभिः 2, 6. 9, 61, 21. 72, 1. adj. *milchend*: समानं नाम धेनु पत्यमानम् 6, 66, 1. — 3) *हैकधेनु* f. pl. nach Sā. so v. a. मुख्या गावः; viell. *die einmal d. h. ununterbrochen Milch-reichen*, Bez. mythischer Wesen: अर्द्धिर्बुध उत नः प्रणोतु वद्व्येकधे-नुभिर्नि पातु RV. 7, 38, 5. — 4) f. bildliche Bez. der Erde (vgl. गो): सर्वकामदुघा धेनुं सर्वकामगुणाश्विताम् । ददाति यः MBu. 13, 3165. — 5) am Ende eines comp. zur Bildung von Deminutivis (*die Kuh ist schwä-cher als der Stier*); vgl. अस्<sup>०</sup>, खड्ग<sup>०</sup> und पुत्री, पुत्रिका. — 6) n. N. eines Sāman Kāṭh. Ça. 26, 5, 3. Lāṭṭ. 1, 6, 27. 7, 1, 1. Ind. St. 3, 221 (f.). मरुता धेनु ebend. 228. — Vgl. घ्न<sup>०</sup>.

धेनुक (von धेनु) 1) m. a) N. pr. eines Unholdes in Eselsgestalt, den Kṛṣṇa (Rāma nach VP.) erschlug, H. 219. MED. k. 106. MBu. 5, 4410. HARIV. 3114. 3713. 5876. 6782. 8391. 9097. VP. 517. LIA. I, 620. <sup>०</sup>सूदन m. Bein. Kṛṣṇa's THIK 1, 1, 33. <sup>०</sup>धेनुसु desgl. H. 221, Sch. — b) eine Art coitus (vgl. धेनुक) RATIM. im ÇKDR. — 2) f. धेनुका a) Mutterkuh (H. an. 3, 54. MED.), *Säutierthier* überh. (*Elephantenweibchen* AK. 2, 8, 2, 4. 3, 4, 1, 15. H. 1218. MED. Hār. 32), auch vom Weibe: सा प्रसूधेनु-का भव AV. 3, 23, 4. ÇĀṆKH. GṆH. 1, 19. योद्यन्ति धुरि धेनुकाः MBu. 3, 13035. 13421. विवत्सामिव धेनुकाम् 7, 2748. HARIV. 5294. अस्या च पुरुषो च धेनुके दत्ता PANKAV. Bā. 25, 10, 23. <sup>०</sup>अच. Ça. 12, 6. KĀṬṬ. Ça. 24, 6, 8. तिल<sup>०</sup> (vgl. u. धेनु 1. am Ende) MBu. 3, 8065. — b) bildet in Zusammensetzungen Deminutiva (vgl. धेनु 5); vgl. असिधेनुका *Messer* von असि *Schwert*. Daher wohl धेनुका *Dolch* H. c. 146; vgl. auch COLEBR. und LOIS. zu AK. 3, 4, 1, 15. — c) eine Ader, welche angeschlagen nur in Intervallen das Blut ausströmt, Suçā. 1, 362, 7. — d) N. pr. der Gemahlin Kīrtimānī's, eines Sohnes des Aṅgiras, VP. 83, N. 3. — 3) n. N. pr. eines Wallfahrtsortes MBu. 3, 8065. 7, 2088 = 12, 9204. धेनुकाश्रम 7, 2080. — COLEBR. und LOIS. zu AK. 3, 4, 1, 15 führen zwei andere Bedd. für das n. an, welche aber धेनुक zukommen.

धेनुकाडुग्ध (धे<sup>०</sup> + डु<sup>०</sup>) n. 1) *Kuhmilch*. — 2) N. einer Pflanze, = धेनुडुग्ध WILS.

धेनुकारि (धेनुक + कारि) m. 1) der Feind Dhenuka's, Bein. Kṛṣṇa's. — 2) ein best. kleiner Baum (Nagesar) WILS.

धेनुडुग्ध (धेनु + डुग्ध) n. 1) *Kuhmilch*. — 2) eine best. Gurkenart (चिर्भित्) RĀGĀN. im ÇKDR. NIGH. Pr.

धेनुडुग्धकर (धे<sup>०</sup> + कर) m. Möhre, Daucus Carota Līn. RĀGĀN. im ÇKDR.

धेनुमत्तिका (धेनु + म<sup>०</sup>) f. *Bremse* NIGH. Pr.

धेनुमत्त (von धेनु) 1) adj. a) *nährenden Trank enthaltend*, — *gebend*: इरावती धेनुमती हि भूतम् RV. 7, 99, 3. इळा धेनुमती डुके 8, 31, 4. इषे<sup>०</sup> 1, 120, 9. — b) *das Wort धेनु enthaltend* AIR. Bā. 5, 6. — 2) f. <sup>०</sup>म-ती N. pr. der Gemahlin Devadjumna's Buāg. P. 5, 15, 3.

धेनुमव्या (धेनुम्, acc. von धेनु, + म<sup>०</sup>) adj. f. wohl *nahe daran seiend*

III. Theil.

eine milchende Kuh zu werden P. 6, 3, 70, Vārti. 3.

धेनुष्टरी धेनुस्, nom. von धेनु, mit dem suff. des compar.) f. eine *versiegender Kuh*: सारस्वती<sup>०</sup> रीमालभेत KĀṬH. 13, 6.

धेनुष्या (von धेनु) f. P. 4, 4, 89. = बन्धके स्थिता (गौः) AK. 2, 9, 72. = संस्थिता दुग्धबन्धके H. 1270. Nach BHAR. eine *Milchkuh*, deren Milch verpfändet ist; für diese Erklärung spricht auch das Synonym पीतडुग्धा (deren Milch man schon getrunken hat) bei H. Hiernach würde दुग्धबन्धक anders aufzufassen sein, als wir u. d. W. es gethan haben.

धेनुष्यित (von धेनुष्या) adj. wohl *derjenige, der die Milch seiner Kuh nicht benutzen darf, weil er sie einem Andern schon verpfändet hat*, gaṇa तारकादि zu P. 5, 2, 36.

धेनुक s. बङ्ग<sup>०</sup>.

धेमात्र eine best. grosse Zahl, v. l. für धमात्र VJUTP. 180.

धेय (von 1. धा) adj. *was geschaffen wird*: स आदिः स मध्यः स चातः प्रज्ञानां स धाता स धेयः स कर्ता स कार्यम् MBu. 12, 13108. adj. und n. am Ende von Zusammensetzungen (gilt als n. für ein suff.; vgl. P. 5, 4, 36, Vārti. 2, 3); s. नाम<sup>०</sup>, भाग<sup>०</sup>, मित्र<sup>०</sup>, रत्न<sup>०</sup>, रूप<sup>०</sup>, रेतो<sup>०</sup>, अद्भेय.

धेष्ठ (superl. von 2. धा) adj. *am meisten gebend*: तं मित्राणां धेष्ठः RV. 1, 170, 5. रत्नम् 4, 41, 3. ता वातं सय उन्ते धेष्ठा 7, 93, 1.

धेनव adj. von धेनु gaṇa उत्सादि zu P. 4, 1, 86. m. metrou. von धेनु gaṇa विदादि zu P. 4, 1, 104. — Vgl. वैश्व<sup>०</sup>, स्व<sup>०</sup>.

धेनुकै (von धेनु) n. 1) eine *Heerde milchender Kühe* P. 4, 2, 47. AK. 2, 9, 60. H. 1418. an. 3, 54. MED. k. 106. — 2) eine Art coitus (vgl. धेनुक) H. an. MED.

1. धैर्य (von 1. धीर) n. *festes —, ernstes —, ruhiges Wesen; Standhaftigkeit, Ausdauer, Muth*; = धृति AK. 3, 4, 14, 77. ता हासयामास स धैर्यपु-क्ताः HARIV. 8408. न चातिधैर्येण चरेद्गुरुता हि ब्रह्मततः MBu. 4, 119. व्यवसायादचलनं धैर्यं विद्वे मरुत्पयि Sāh. D. 94, 89. मुक्तात्मन्नाथना धैर्यं मनो-वृत्तिरचलता 135. 125. N. 3, 17. INDR. 5, 55. SUND. 3, 24. MBu. 3, 17381. 13, 4002. संस्तभ्य शोकं धैर्येण Daç. 1, 47. Suçā. 1, 48, 11. 122, 19. MEGH. 41. विपदि BHARTR. 2, 53. 75. 3, 36. VID. 245. RĀGĀ-TAR. 5, 314. BRAHMA-P. 30, 13. 54, 15. VET. 38, 1. व्यपैतधैर्या MBu. 13, 519. उन्नितधैर्यवृत्तम् VIAR. 147. धैर्यं कर्तुम् AMAR. 92. धैर्यमालम्ब्य sich fassend PANKAT. 21, 8. धैर्यमवलम्ब्य HIT. 13, 19. <sup>०</sup>कलिता Çiç. 9, 59. Ruhe. Gemessenheit des Vortrags ÇIKSHĀ 33. — Vgl. घ्न<sup>०</sup>.

2. धैर्य (von 2. धीर) n. *Verständigkeit, Besonnenheit* VS. 30, 6. Gens. माल्ब्य KĀṬH. 12, 12.

धैर्यमित्र (1. धैर्य + मित्र) m. N. pr. eines Dichters Verz. d. Oxf. H. 126, a.

धैर्यवत् (von 1. धैर्य) adj. *Festigkeit —, Ausdauer besitzend* R. 4, 2, 6. RĀGĀ-TAR. 3, 407.

धैवत m. die sechste Note der Tonleiter, a AK. 1, 1, 2, 1. H. 1401. VJUTP. 121. KĀNDAS in Verz. d. B. H. 100. GANBHOP. in Ind. St. 2, 67. MBu. 12, 6859. 14, 1419. TATTVA. 11.

धैवत्य P. 6, 4, 174. Nach dem Schol. n. proparox. (wohl nom. abstr.) von धीवन्.

धैवरै adj. von धीवर *Fischer* VS. 30, 16.

धौ s. u. धौयिन्.